

TESTOWANIE HIPOTEZ

Zadanie 1. Niech μ oznacza średni czas reakcji na pewien bodziec. Poddajemy testowi hipotezę $H_0: \mu = 5$ przy alternatywie $H_1: \mu \neq 5$.

Podać p -wartości odpowiadające następującym wartościom z statystyki testowej:

- $z = 2,10$,
- $z = 0,90$,
- $z = 1,96$,
- $z = 2,48$,
- $z = -0,11$.

Zadanie 2. Docelowa grubość płytki silikonowej stosowanej w pewnych układach elektronicznych wynosi $245 \mu\text{m}$. Średnia grubość płytki dla 50-elementowej próbki płytek wynosi $246,18 \mu\text{m}$. Wiemy, że odchylenie standardowe wynosi $3,60 \mu\text{m}$. Czy zmierzona średnia grubość płytki różni się istotnie od wartości docelowej grubości płytki? Przyjąć poziom istotności testu $\alpha = 0,01$. Uzupełnić poniższe punkty.

- Badany parametr: .....
- Hipoteza zerowa: .....
- Hipoteza alternatywna: .....
- Statystyka testowa: .....
- Wartość statystyki testowej: .....
- Wyznaczenie p -wartości: .....
- Wniosek: .....

Zadanie 3. Na dziewięciu losowo wybranych warszawskich stacjach paliw zanotowano pewnego dnia ceny benzyny bezołowiowej 98, dla których obliczono średnią próbkową cenę $3,55 \text{ zł}$ oraz odchylenie standardowe (próbkowe) $s = 0,09 \text{ zł}$. Czy na poziomie istotności $0,05$ można stwierdzić, że wartość średnia tego gatunku benzyny w dniu badania jest większa niż $3,50 \text{ zł}$? Można założyć, że cena danego gatunku benzyny na losowo wybranej stacji jest zmienną losową o rozkładzie normalnym.

Zadanie 4. Rekomendowane ciśnienie dla pewnego typu opony wynosi 2 atmosfery. Próba losowa pomiaru ciśnienia w 35 samochodach o takim ogumieniu w wypożyczalni samochodów dała wartość średnią ciśnienia równą $1,8$ atmosfery i odchylenie standardowe $0,1$ atmosfery. Wyznacz p -wartości dla testów hipotezy

- $H_0: \mu = 2, H_1: \mu < 2$,
- $H_0: \mu = 2, H_1: \mu \neq 2$,

gdzie μ jest średnią wartością ciśnienia w ogumieniu samochodów w wypożyczalni.

Zadanie 5. Załóżmy, że zgodnie z normą zawartość biopaliwa w pewnym gatunku benzyny powinna wynosić 2% , a odchylenie standardowe $0,1\%$. Na losowo wybranych stacjach zanotowano następujące zawartości biopaliwa w tym gatunku benzyny:

$1,9\%, 2,2\%, 2,3\%, 2,0\%$.

Założmy, że rozkład procentowy zawartości biopaliwa w danym gatunku benzyny jest normalny. Czy można twierdzić, że norma nie jest spełniona, przyjmując poziom istotności $\alpha = 0,01$?

Zadanie 6. Chcemy stwierdzić, czy dwie metody utylizacji odpadów tłuszczowych wymagają średnio takiej samej ilości tlenu. Dla 14 obserwacji metodą pierwszą otrzymano średnią 18,1 (mg/l) i odchylenie standardowe 5,1, a dla 16 obserwacji drugą metodą średnia i odchylenie standardowe wynoszą odpowiednio 15,3 i 4,7. Przyjmując, że rozkłady poboru tlenu w obu populacjach są normalne i $\sigma_1 = \sigma_2$ przetestuj hipotezę $H_0: \mu_1 = \mu_2$ przeciwko $H_1: \mu_1 - \mu_2 \neq 0$, jeśli μ_1 i μ_2 oznaczają średnie poziomy poboru tlenu w obu metodach.

Zadanie 7. W celu stwierdzenia, czy mieszkanie przy trasach szybkiego ruchu zwiększa poziom ołowiu we krwi pobrano krew od 30 kobiet mieszkających z dala od tras szybkiego ruchu i 35 mieszkających w ich pobliżu. Średni poziom ołowiu wynosił 9,9 i 16,7 w obu próbach, a odpowiednie odchylenia standardowe 4,9 i 7,0. Oznaczając przez μ_1 i μ_2 średnie poziomy ołowiu w obu przypadkach, przetestuj hipotezę $H_0: \mu_1 = \mu_2$ przeciwko $H_1: \mu_1 - \mu_2 < 0$.

Zadanie 8. Dla pięciu losowo wybranych kierowców zanotowano następujące czasy reakcji (w sek.) na pewien bodziec przed i po zażyciu leku psychotropowego:

Kierowca	1	2	3	4	5
Przed zażyciem leku	5,5	6,0	5,5	4,5	5,5
Po zażyciu leku	8,5	7,5	6,0	4,5	5,0

Można przyjąć, że różnica czasów jest zmienną losową o rozkładzie normalnym o znanym odchyleniu standardowym $\sigma = 1,5$ (sek.). Czy można twierdzić, że wartość średnia czasu reakcji na bodziec jest większa po zażyciu danego leku niż wartość średnia czasu reakcji przed zażyciem leku? Przyjąć poziom istotności 0,01. Dokończ rozwiązanie:

1. Model: $D_i = X_i - Y_i$, $i=1,2,\dots,5$, są niezależnymi zmiennymi losowymi o rozkładzie $N(\mu, 1,5)$, gdzie $\mu = \dots\dots\dots$
2. Hipotezy: .....
3. Statystyka testowa: .....
4. Obliczona wartość statystyki: .....
5. Kwantyl: .....
6. Zbiór krytyczny $C = \dots\dots\dots$
7. Odpowiedź na pytanie i jej uzasadnienie: .....

Zadanie 9. Ocenia się, że w województwie X korzystało bezprawnie z pewnej ulgi podatkowej 10% podatników. Istnieje obawa, że zmiana przepisów podatkowych mogła zwiększyć podany odsetek osób nieprawidłowo obliczających płacony przez nie podatek. Wylosowano 150 podatników i wykazano, że 21 z nich niesłusznie skorzystało ze wspomnianej ulgi. Skonstruuj odpowiedni test i na tej podstawie oceń zasadność istniejących obaw.